

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 359/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA – JUDr. Eva Roskošová s.r.o., Vietnamská 41, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12C/71/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie, ktorého predmetom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), začalo žalobou sťažovateľky podanou 27. septembra 2021 pôvodne na Okresnom súde Bratislava III a do dňa podania ústavnej sťažnosti v ňom nedošlo k vydaniu meritórneho rozhodnutia.
3. Dňa 1. júna 2023 nadobudli účinnosť viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach (teda v iných ako trestnoprávných, rodinnoprávných a obchodnoprávných veciach) z Okresného súdu Bratislava III na mestský súd. Vychádzajúc z uvedeného, vo veci sťažovateľky je v súčasnosti príslušným súdom mestský súd.

II. Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namíeta, že v predmetnom konaní dosiaľ nebol nariadený ani jeden termín pojednávania a písomné podania sťažovateľky, ktorými reagovala na vyjadrenie žalovaného k podanej žalobe a doplnila do súdneho spisu relevantné listinné dôkazy, súd zaslal žalovanému na vyjadrenie až po podaní sťažnosti predsedovi súdu na nečinnosť súdu v predmetom spore. Z obsahu elektronického súdneho spisu vyplýva, že od júna 2023 až do 30. mája 2024 súd vo veci nevykonal žiadny úkon, a to ani administratívny, a vo veci je nečinným, pričom táto nečinnosť je kontinuálna od začatia konania.

5. Sťažovateľka uviedla, že stav napadnutého konania je bez jej zavinenia taký, že nie je možné očakávať v najbližšej dobe vydanie meritórneho rozhodnutia na úrovni súdu prvej inštancie, ktorým by sa odstránil stav právnej neistoty sťažovateľky, a preto zastáva názor, že je dlhodobo porušované jej ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

6. K náprave tohto nezákonného stavu nedošlo ani na základe sťažnosti na prietahy v konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podanej 22. mája 2024, ktorá bola oznámením predsedu súdu o prešetrení sťažnosti vybavená ako dôvodná s konštatovaním, že k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez prietáhov došlo.

7. V danom prípade ide o spor, ktorý má s ohľadom na čl. 6 ods. 1 dohovoru prednosť, keďže týmto súdnym konaním sa má odstrániť právna neistota sťažovateľky, ktorá je od 1. októbra 2017 vylúčená z možnosti užívania predmetu svojho vlastníctva (vo vzťahu k hnutel'ným a nehnuteľným veciam patriacim do BSM sťažovateľky a jej bývalého manžela, pozn.), čo má priamy vplyv aj na porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy.

8. V zmysle vyjadrenia sťažovateľky nejde o právne či skutkovo zložitý spor a sťažovateľka ako žalobkyňa nedala žiadny dôvod na vznik prietáhov v napadnutom konaní.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní, ktoré sťažovateľka vidí v nečinnosti mestského súdu.

10. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namíeta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, I. ÚS 210/2018, IV. ÚS 120/2018, IV. ÚS 172/2020), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola

ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015, I. ÚS 190/2019).

11. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

12. Tento prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie z 12. 10. 1992, body 20 – 21). V inom prípade vyhodnotil 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu na jej doplnenie) v rámci civilného konania ako znesiteľné (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

13. S poukazom na už uvedené východiská ústavný súd pristúpil k posúdeniu ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Zo samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že ku dňu jej doručenia ústavnému súdu trvá napadnuté konanie približne 2 roky a 9 mesiacov. Ústavný súd vzhľadom na sťažovateľkou predostreté argumenty uvádza, že postup mestského súdu v napadnutom konaní nemožno hodnotiť ako optimálny. Sťažovateľka podala žalobu o zrušenie a vyporiadanie BSM 27. septembra 2021 a vtedy ešte okresný súd ju žalovanému doručil a vyzval ho na vyjadrenie k nej až 5. mája 2022, čo predstavuje nečinnosť viac ako 7 mesiacov. Po predĺžení lehoty na podanie vyjadrenia na žiadosť právneho zástupcu žalovaného bolo 8. júna 2022 do súdneho spisu založené vyjadrenie žalovaného k podanej žalobe spolu s prílohami, ktoré bolo sťažovateľke doručené na vyjadrenie 31. mája 2023, teda okresný súd bol v uvedenom období nečinný takmer 12 mesiacov. Dňa 23. júna 2023 sťažovateľka požiadala konajúci súd o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia a založenie dôkazov o 30 kalendárnych dňoch z dôvodu objednania vypracovania súkromného znaleckého posudku, a to aj za súčasnosti žalovaného. Následne podaním z 1. septembra 2023 sťažovateľka zaslala I. časť vyjadrenia k vyjadreniu žalovaného a podaním z 10. októbra 2023 zaslala II. časť vyjadrenia k vyjadreniu žalovaného, a to spolu s vyhotoveným znaleckým posudkom. Uvedené vyjadrenia sťažovateľky boli žalovanému doručené až s odstupom viac ako siedmich mesiacov. Túto nečinnosť mestského súdu možno považovať za priet'ahy v konaní, ktoré však, zohľadňujúc doterajšiu dĺžku samotného napadnutého konania, nedosahujú takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označeného základného práva sťažovateľky. Podľa názoru ústavného súdu celková dĺžka konania pred mestským súdom je stále v medziach ústavnej akceptovateľnosti

a nie je spôsobilá bez ďalšieho viesť k záveru o jej neprímeranosti, resp. indikovať, že napadnuté konanie by bolo možné považovať za také, v rámci ktorého by intenzita prípadných prietáhov dosahovala úroveň potrebnú na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označeného základného práva. Hoci uvedená doba konania sa môže zdať neprímeraná (prítom ústavný súd nemá v úmysle význam samotného konania a jeho výsledok pre sťažovateľku zľahčovať), z hľadiska ústavných limitov v danom type konania neprekračuje prípustnú dobu konania. Do úvahy ústavný súd zobral aj predmet sporu, ktorý nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

14. Aj v zmysle rozhodovacej praxe a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva dĺžka súdneho konania v civilných veciach na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

15. Podľa názoru ústavného súdu je preto v okolnostiach prejednávanej veci potrebné rezultovať, že nejde o nečinnosť mestského súdu, ktorá by mala povahu ústavne relevantných zbytočných prietáhov (porov. m. m. I. ÚS 7/2023, II. ÚS 311/2022, IV. ÚS 630/2022, I. ÚS 194/2023, I. ÚS 413/2023, II. ÚS 309/2024). Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

16. Ústavný súd však zároveň pripomína, že ďalšia prípadná nečinnosť mestského súdu alebo prípadná jeho neefektívna/nesústreďená činnosť by mohla založiť už inú kvalitu posudzovania zbytočných prietáhov, čo by mohlo mať za následok vyslovenie porušenia označených práv ústavným súdom. V takom prípade by toto rozhodnutie nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania pred ústavným súdom a rozhodovania vo veci samej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde].

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu